

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՅՅԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԹԵՄ

ՄԵԿԵՆՈՒՄ

1997 թվականի օգոստոսի 29-ին, Հարավային Ռուսաստանի հայոց թեմի Առաջնորդ Տ. Եփնիկ եպս. Պետրոսյանի, ինչպես նաև թեմական խորհրդի հրավերով, հայրապետական այցելությամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը մեկնեց Հարավային Ռուսաստան:

Նորին Սուրբ Օծությանն ուղեկցում էին Գուգարաց թեմի առաջնորդ Տ. Սեպուհ եպս. Չուլջյանը, գավապանակիր Տ. Սրտակ աբեղա Տիգրանյանը, ՀՀ կրոնից գործոց պետական կոմիտեի նախագահ Լավար Սուլջյանը:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ՄԻՆՎՈԴԻԻ ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՑԱՆ

Օգոստոսի 29-ին, օրվա երկրորդ կեսին, օդանավը վայրէջք կատարեց Մինսկոդիի օդանավակայանում, ուր Ամենայն Հայոց Հայրապետին դիմավորեցին թեմակալ առաջնորդ Տ. Եփնիկ եպս. Պետրոսյանը, Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու Ստավրոպոլի, Վլադիկավկաչի և Բաքվի միտրոպոլիտ գերաշնորհ Տ. Գեղեճնն իր շքախմբով, Կիսլովոդսկի քաղաքապետ Վիկտոր Բեկետովը, Մինսկոդիի փոխքաղաքապետը, պաշտոնատար այլ այրեր, թեմական խորհրդի անդամներ, ազգայիններ, հայ համայնքի, մամուլի ու լրատվական ծառայությունների ներկայացուցիչներ:

Այստեղ Վեհափառ Հայրապետի շքախմբին միացավ Շիրակի թեմի Առաջնորդ Տ. Գրիգորիս արքեպս. Բունիաթյանը:

Օդանավակայանի բարձրաստիճան հյուրերի սպասասարհում տեղի ունեցավ պաշտոնական ընդունելություն, հընթացս որի փոխանակվեցին բարիգալստյան և բարեողջույնի ուղերձներ:

Ուրախություն հայտնելով Նորին Սրբության օրհնաբեր այցելության առիթով, Եփնիկ արքեպանը շնորհակալություն հայտնեց հրավերքը պատվելու համար և ավելացրեց, որ տեղաբնակ հայ հավատավոր ժողովուրդն անհամբերությամբ ու խորին ակնածանքով է սպասել այս այցելությանը:

Կիսլովոդսկի քաղաքապետ պարոն Բեկետովը նախ կարևորեց Նորին Սրբության այս այցելությունը ժողովուրդների բարեկամության

ԴԻՄԻՏՐԻՍ ՄԷՆՎՈՂԻՍԻ ՕՂԱՆԱԿԱՎԱՅԱՆՈՒՄ
ՄԻՏՐՈՊՈԼԻՏ ԳԵՂԵՈՆԻ ԿՈՂՄԵՐ

տեսանկյունից, ապա ընդգծեց հայ համայնքի բերած մասնակցության կարևորությունը քաղաքի բարգավաճման ու կորացման գործին:

Խոսելով Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու անունից, իր եղբայրական ջերմ սերն ու ողջույնը Ամենայն Հայոց Հայրապետին հղեց Ստավրոպոլի, Վլադիկավկապի և Բաքվի միտրոպոլիտ Գեղեճնը, ապա, կարևորելով Հայ Եկեղեցու հոգևոր առաջնորդի այս օրհնաբեր այցելությունը երկրամաս, միտրոպոլիտը Գարեգին Ա Կաթողիկոսին նվիրեց պանակե, հանձնեց հուշանվերներ:

Վերջում, իր գնահատանքի ու շնորհակալության խոսքն ուղղելով ներկաներին, Վեհափառ Տերը հույս հայտնեց, որ այցելության այս օրերը կանցնեն առավել գործնական մթնոլորտում, իսկ հայ համայնքի հետ հանդիպումները կունենան կարևոր և դաստիարակիչ նշանակություն օտարության մեջ, հայրենիքից հեռու ապրող հայորդիների համար:

Նորին Սրբությունը նաև ավելացրեց, որ եկել է իր անդրանիկ այցելությունը տալու նորահաստատ թեմին, ճանաչելու իր ժողովրդին: Մեծ բարեբախտություն է, ասաց նա, որ իր այս անդրանիկ այցելությունը հատկանշվելու և արժևորվելու է երեք նորակառույց հայկական եկեղեցիների օծման երջանկաբեր իրադարձությամբ:

ՄԻՆՎՈՂԴԻ ՍԲ. ԱՍՏՎԱԾԱՄԱՅՐ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆՈՐԱԿԱՌՈՒՅՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

Օդանավակայանից Նորին Սուրբ Օծությանն առաջնորդեցին դեպի Մինվոդի Սբ. Աստվածամայր ռուսական նոր կառուցվող եկեղեցի, ուր հավաքվել էր հավատացյալների հոծ բազմությունը:

Հենց բակում բարձրաստիճան հյուրերին բարի գալուստ մաղթեց վանքի վանահայրը՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետի այցելությունը համարելով երկու եկեղեցիների դարավոր բարեկամության ու եղբայրության լավագույն դրսևորում:

Այնուհետև ներկաներին իր հայրական օրհնությունը բաշխեց Հայոց Հայրապետը՝ շեշտելով, որ այսօր հավատքի մի նոր գարուն է բացվել, իսկ այդ գարնան առավել սաղարթախիտ ծառերից մեկն էլ նորակառույց այս եկեղեցին է, ուր պետք է յուրաքանչյուր հավատացյալ իր աղոթքն առաքի առ Աստված: Նաև ցանկացավ, որ շուտամիայն ավարտին հասցվեն բարեկարգման վերջին աշխատանքները, որպեսզի նորած տաճարն իր դռները բացի ամենքի առջև:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԱՂԱՄԱՍ, ՍԲ. ՎԱՐԴԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Օրվա երկրորդ կեսին Սուրբ Աստվածամայր ռուսական եկեղեցուց ավտոմեքենաների շարասյունն ուղղվեց դեպի Կիյովոդսկ քաղաքի հայկական թաղամաս: Այստեղ քաղաքի ամենաբարձր կետում է կառուցել հայ հավատավցյալն իր աղոթքի տունը՝ Սուրբ Վարդան եկեղեցին:

Ս. Վարդան եկեղեցու բակում Նորին Սրբությանն ու իր շքախմբին դիմավորեցին եկեղեցու հոգևոր հովիվ Տ. Սարգիս քին. Պողոսյանը հոգևոր դասի հետ, ինչպես նաև հավատավոր ժողովրդի խուռներամ բազմությունը:

Հոգևոր հովվի բարեողջույնի խոսքից հետո, «Հրաշափառ»-ով և թափորի ուղեկցությամբ մուտք գործելով տաճար, Նորին Արքեպիսկոպոսը շքախմբով առաջնորդվեց դեպի Ավագ հորան: Կանոնական աղոթքից հետո, Տ. Եսնիկ եպսկ. Պետրոսյանը բարիգալստյան ու բարեողջույնի ուղերձ հղեց Ամենայն Հայոց Հայրապետին՝ ի մասնավորի՝ նշելով, որ Կիսլովոդսկի հայկական համայնքի համար այս աղցելությունը պատմական մի երևույթ է, որ նաև դաստիարակիչ նշանակություն է ունենալու:

Այնուհետև ներկա հավատարմոր ժողովրդին իր հայրական պատգամը հղեց Հայոց Հայրապետը.

«Սիրեցյալ հավատավոր, հավատարիմ զավակներ Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու, որ ապրում եք Ռուսաստանում, մասնավորաբար Կիսլովոդսկի այս կանաչավետ շրջանում:

Վորաքար Կիսկովոզսկի այս կանաչամետ շրջանում։
Ես առաջին անգամն է, որ ուղք եմ դնում այս Հողի վրա և իմ խոսքը ձեզ
հեմ Հղում, այլ՝ Աստծուն. «Փառք Քեզ, Աստված, փառք Քեզ, որ ինձ
շնորհեցիր այս օրը, որպեսզի ես տեսնեմ այս ժողովրդին և նրանց աչքերի
մեջ, նայվածքներում կարգամ Գրիգոր Լուսավորչի Հավատքը, մեր նվերը
Հանդեպ սիրո և կապվածության ապրումը, փառք Քեզ, Աստված, որ
այսպիսի Հավատարիմ ժողովրդին ինձ հովանավոր Հանձնեցիր։

այսպիսի հավատարիմ ժողովուրդին ինձ հոգեվախճաններ էր
Եստ չի անցել այն պահից, երբ ես ժամանեցի Մինսկոյի բերանավակայան
և այնտեղ ձեր առաջնորդ Տ. Եզենիկ նորաստեղծ սերունդների կողքին տեսա իմ
հոգևոր եղբորը՝ Գեդեոն միտրոպոլիտին, տեսա նրա վարչական քաղաքա-
պետին, Մինսկոյի փոխքաղաքապետին, որանավակայանի պատասխանա-
տուներին, քաղաքային իշխանություններին, որանավակայանի գլխավորին և գլխավոր իմ
հոգու մեջ և իմ սիրտում աչքերով տեսա, որ ուսում և Հայ ժողովուրդները
միասին ապրելով է միայն, որ գործավոր կարողանան լինեն։ Մեր
պատմությանը իրար շաղախված մի հյուսվածք են, թելերը կապվել են
իրար, պետք է ամուր մնան, որպեսզի չխանգարվեն, չկտրվեն, չմաշվեն։
Իրար պետք է գործացնենք, մասնավորապես այս նոր շրջանին, երբ երկու
երկրներն էլ՝ Ռուսաստանի Դաշնությունը և Հայաստանի Հանրապետու-
թյունը, վերագտել են իրենց անկախ, ազատ ապրելու նոր դարաշրջանը։

Վարչակարգը, որ պարտագրվեց այս երկրներին, փառք Աստուծո, 70 տարիներում սպառեց իրեն, սակայն մենք մնացինք, Հավատքը մնաց, Հայրենիքը մնաց: Մեկ խուսքով՝ Եկեղեցին, մշակույթը, գիրք՝ դրանք են, որ մեր ազգին պահում են: Կարգերը կգան ու կգան, սակայն ժողովուրդը, Եկեղեցին, Հավատքը և մշակույթը կմնան: Քանի՜ Թագավորություններ եկան ու գնացին Հայոց պատմության մեջ, սակայն Սուրբ Էջմիածինը՝ մեր Հավատքի ազգային աղբյուրը, մշտահոս, մշտաբուխ Հավատք ներշնչեց մեր ժողովուրդին: Ո՛չ սուրը, ո՛չ հուրը, ո՛չ մեկ այլ բան չկարողացան այդ Հավատքը մարել մեր ժողովուրդի սրտում: Ես իմ հոգու մեջ ծնկի եմ գալիս և փառք տալիս Բարձրյալին, որ այս առավոտ իմ աչքերը բացեցի Ս. Էջմիածնի կամարների ներքո, Հայաստանի հողում և այժմ արեւով ողջունում եմ ձեզ այստեղ՝ Կիսլովոդսկում:

Առաջին հերթին ողջունում եմ Տ. Եղնիկ սրբազանին, որ ժրջան աշխատանքով կարծես թե եկեղեցիներ է ցանում այս երկրամասում: Եվ, ահավասիկ, առաջին եկեղեցին, առաջինը իմ կյանքում, որ ռուսական Հողի վրա Հայկական եկեղեցի եմ օծելու: Այս եկեղեցին քարե շինություն է:

սովորական մի մարդն էլ է կարող քարը քարի վրա դնել: Այս եկեղեցու կառուցումը ձեռնարկվել է 1997 թվականին, այս քարերը հավաքել են շարքով, ոչ թե շաղախով: Եվ այդ ձևով հավաքել են քարերը: Գեր այս կայտառ հավաքում, եկեղեցու հետ կապվածությամբ օժանդակում եք էջմիածնի հզորությանը: Մեր Սրբություն Սրբոց, մեր հոգիներում ապրող Սուրբ էջմիածինը պիտի ծաղկի ձեռքով, այսպիսի եկեղեցիներով, և երբ կիրակի օրը օծումը կատարենք, այս մարմարը այլևս պետք է դադարի մարմար լինելուց, շինանյութերը, որոնք գործածվել են եկեղեցին կառուցելու, դադարելու են նյութ լինելուց, վերածվելու են Ս. Հոգու ներշնչման աղբյուրի, Աստուծո ներկայության ներշնչարանի բոլորիս համար:

Այս առիթով մասնավոր շնորհակալություններս եմ ուղղում Տ. Եզնիկ սրբազանին: Առաջին անգամն է, որ ես այս թեման եմ գալիս: Երբ Եզնիկ սրբազանը իր եպիսկոպոսության աստիճանը ստացավ, այն ժամանակ ես չկարողացա գալ այստեղ և նրան ներկայացնել, բայց այժմ, որ եկել եմ, ասում եմ ձեզ, որ բոլորվեք նրա յուրյն, գործակցեք, սատար կանգնեք նրան, որպեսզի գորացնեք Հարավային Ռուսաստանի թեմը նորանոր նվաճումներով, նոր իրագործումներով:

Իմ եղբայրական գնահատանքն եմ հայտնում Գեղեհոն միտրոպոլիտին, որ առաջին իսկ վայրկյանին ինձ ասաց. «Դուք, որ գալիս եք որպես Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս, կգտնեք այստեղ մի եղբայր՝ Հանձին ինձ, նաև Ռուս Ուղղափառ եկեղեցու պետի՝ Ալեքսիյ Բ Պատրիարքի»: Ես Ալեքսիյ Պատրիարքի հետ անձնական ծանոթություն և շուրջ 30 տարիների բարեկամություն ունեմ: Այսօր նրա ներկայացուցչի Գեղեհոն միտրոպոլիտի մասնակցությունը ինձ հատուկ ուրախություն է պատճառում: Իմ շնորհակալություններն եմ հայտնում նրան, որ առաջին վայրկյանից, երբ օգնավից իջա, ինձ դիմավորեց Հանուն այս շրջանի ժողովրդի:

Շնորհակալություն եմ հայտնում բոլորիդ: Ասաված օրհնի ձեզ բոլորիդ: Ամեն»:

Մեծ ուրախությամբ ընդունելով Հայոց Հայրապետի սրտի խոսքն ու շնորհակալությունը՝ ուղղված թե՛ Համայն Ռուսիո և Մոսկվայի Պատրիարք Նորին Սրբություն Ալեքսիյ Բ-ին, ինչպես նաև անձամբ իրեն, Ստավրոպոլի, Վլադիկավկասի և Բաքվի միտրոպոլիտ Գեղեհոնի սրտե փոխադարձեց շնորհ խոսքերի ու շնորհակալության ուղերձը, նաև ավելացրեց, որ Հայոց Հայրապետի բարեկամական ու եղբայրական վերաբերմունքն զգաց ժամանակն հենց առաջին իսկ վայրկյաններից, երբ այցելեց ռուսական եկեղեցի, հախճապեց ռուս հավատավորի հետ, նրան փոխանցեց իր հայրական օրհնությունը և պատգամեց ամուրի ու հաստատուն մնալ հավատքի մեջ՝ մշտապես նորոգելով այն հայրենաշեն ու եկեղեցաշեն գործերով:

Իր խոսքի վերջում Գեղեհոն միտրոպոլիտը Տ. Եզնիկ եպսկ. Պետրոսյանին նվիրեց մի պանակե, իսկ վանահայր Տ. Սարգիս քին. Պողոսյանին՝ լանջախաչ:

Վերջում տեղի ունեցավ աջահամբույր:

Հանդիսավոր արարողությունից հետո Նորին Սրբությունը շրջեց եկեղեցու բակում, ծանոթացավ շինության հետ, իսկ վերջում եկեղեցու

սեղանատանը հանդիպեց տաճարի շինարարների և բարերարների հետ, նրանց բաշխեց իր քաջալերանքի խոսքերը:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԿԻՍԼՈՎՈՂՍՎԻ ՆՈՐ ԿԱՌՈՒՑՎՈՂ Ս. ՆԻԿՈՂԱՅՈՍԻ ՌՈՒՄԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այցելության երկրորդ օրը, օգոստոսի 30-ին, Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու Ստավրոպոլի, Վլադիկավկազի և Բաքվի միտրոպոլիտ Գեղեռնի հրավերով, առավոտյան ժամը 10.00-ին, Նորին Սուրբ Օծություն Գարեգին Ա Կաթողիկոսն իր շքախմբով այցելեց Կիսլովոդսկում նոր կառուցվող Նիկոլսկի ոռոսական եկեղեցի:

Այստեղ բարձրաստիճան հյուրերին հոգևոր երգեցողությամբ դիմավորեցին Ռուս Եկեղեցու տեղի հոգևորականները և հավատավոր ժողովուրդը: Սո Սատված առաքած կանոնական աղոթքից հետո, երկուստեք հնչեցին ողջույնի ուղերձներ:

Նախ պատվարժան հյուրերին բարի գալուստ մաղթեց վանքի վանահայրը: Սպա խոսեց Գեղեռն միտրոպոլիտը և վերջում՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետը:

Հավարտ հանդիպման փոխանակվեցին հուշանվերներ:

Ս. ՆԻԿՈՂԱՅՈՍԻ ԳՈՐԾՈՂ ՄԱՏՈՒՌՈՒՄ

Այստեղից ներկաները, շարականների երգեցողությամբ, քայլեցին դեպի Ս. Նիկողայոսի գործող մատուռ, ուր ներկաներին իր հայրապետական պատգամն ու հայրական օրհնությունը բաշխեց Հայոց Հայրապետը՝ առանձնակի շեշտելով հավատքի մեծ նշանակությունը մարդու կյանքում, ինչպես նաև կարևորեց հայ և ոռուս ժողովուրդների ու եկեղեցիների բարեկամությունը, եղբայրությունը: Նաև ավելացրեց, որ նրանք, ձեռք-ձեռքի տալով, շատ արգելքներ են հաղթահարել և դեռ հաղթահարելու են:

ՌՈՒՄ ՄԵԾ ՆԿԱՐԻՉ ՅԱՐՈՇԵՆԿՈՅԻ ՏՈՒՆ-ԹԱՆԳԱՐԱՆՈՒՄ

Քիչ ուշ Գարեգին Ա Վեհափառին պատեհ առիթ ընձեռնվեց այցելել ոռուս մեծ նկարիչ Յարոշենկոյի տուն-թանգարան, որտեղ բարձրաստիճան հյուրերը մոտիկից ծանոթացան թանգարանի պատմությանը, հարուստ ցուցադրանքին, եղան նկարչի աշխատասենյակում, ուր ամեն ինչ պահպանվել է նույնությամբ, ինչպես նաև դիտեցին ոռուս հայտնի նկարիչների վրձնին պատկանող արվեստի այն գոհարները, որոնք ցուցադրված են այստեղ:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ՊՅԱՏԻԳՈՐՍԿ

Նույն օրը, երեկոյան ժամը 18.00-ին, Գարեգին Ա Կաթողիկոսն իր շքախմբով, ինչպես նաև իրեն ուղեկցող անձանց հետ, ժամանեց Պյատիգորսկ քաղաք, ուր կառուցվում է Սուրբ Սարգիս հայկական եկեղեցին:

Այստեղ, եկեղեցու մոտ, բարձրաստիճան հյուրերին դիմավորեցին հոգևոր հովիվ Տ. Արամ քին. Հունանյանը, Պյատիգորսկի քաղաքապետ

պրն. Վասիլը, Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի ներկայացուցիչ պրն. Միխայլենկոն, հայ համայնքի նախագահը, պաշտոնատար այլ անձինք, տեղի հոգևոր դասի ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև հավատացյալ հայորդիների բազմությունը:

Վեհափառ Հորը դիմավորելուց հետո, «Ուրախ լեր» շարականի երգեցողությամբ թափորն առաջնորդվեց դեպի Սուրբ Սարգիս մատուռ:

Կանոնական աղոթքից հետո, եկեղեցու բակում Ամենայն Հայոց Հայրապետը հանդիպեց Պատիգորսկում ապրող հայ ժողովրդի պավակների հետ:

Կարևորելով Նորին Սրբության այցելությունը, թեմակալ առաջնորդ Տ. Եվսիկ եպսկ. Պետրոսյանը մեկ անգամ ևս հիշեցրեց ներկաներին պահի մեծ նշանակությունը և պատմականությունը:

Քաղաքապետ պրն. Վասիլը, ողջունելով Գարեգին Ա Կաթողիկոսին, շեշտեց Հայոց Հայրապետի այցելության առանձնահատուկ նշանակությունը, կարևորելով այն թե՛ ժողովուրդների բարեկամության և թե՛ տեղական իշխանությունների ու Հայ և Ռուս Եկեղեցիների փոխհարաբերությունների տեսանկյունից:

Ներկաներին բաշխելով իր հայրապետական պատգամը, Նորին Սրբություն Գարեգին Ա-ն իր խոսքում ասաց.

«Միրելի առաջնորդ սրբազան՝ նորածն ճգնիկ եպիսկոպոս Պետրոսյան, սիրելի Հոգևոր եղբայրներ, Հարգարժան քաղաքապետ Պատիգորսկի:

Ես այսօր իմացա, որ «Պատիգորսկ» նշանակում է Հինգ լեռների քաղաք, սակայն ես այսօր այս քաղաքը անվանում եմ «Շիստիգորսկ», որովհետև ես բերել եմ նաև վեցերորդ լեռը՝ Սուրբ Էջմիածինը, Հավատքի լեռը մեր ժողովրդի: Միրելի Հավատացյալ ժողովուրդ, մեր դարավոր ազգի նոր ընձյուղները, այսօր այս քաղաքում և ընդհանրապես Հարավային Ռուսաստանում նոր կյանք էք ապրում, ազատ և անկախ պայմանների ներքո, ինչպես ձեր եղբայրները և քույրերը ապրում են մեր Մայր Հայրենիքում, Հայաստան աշխարհում, ազատ ու անկախ մեր նոր Հանրապետությունում:

Ես ցանկանում եմ այսօր, որ դուք տանեք ձեզ Հետ այն զգացումը, որ մենք նոր ժողովուրդ ենք և ոչ թե միայն Հին դարերի Հիշատակ: Երկար պատմություն ունենք, Հարուստ արմատներ ունենք Հողում: Դարեր, դարեր ապրել ենք, սակայն չպետք է միայն Հիշենք, այլ պետք է նորը կերտենք, նորը շինենք, դեպի ապագան նայենք: Այս է Հիմա մեր ժողովրդի նշանաբանը. «Անցյալին նայել, նոր ուժ քաղել, ներկան կերտել մեր այս անուշիկ երեխաների փայլուն ապագայի համար»: Այս է Հայի ճակտի դիրքը այս դարի համար, և այս տաճարը, որ կառուցում եք, այս պատկերը, որ ձեր աչքի առջև է, Հաստատումներն են մեր առաջադիմության, դեպի ապագան նայելու կամքին:

Եվ դրա համար շնորհավորում եմ ձեր երիտասարդ, նվիրյալ, ժրաշան առաջնորդին, որ ահավասիկ նոր եկեղեցիների կառուցումով նոր շունչ և կյանք է տալիս մեր ժողովրդին: Ուզում եմ, որ բոլորդ միասին մեկ սիրտ, մեկ կամք, մեկ Հոգի դառնաք, և եկեղեցին դառնա ոչ թե մեկի կամ մյուսի եկեղեցին, այլ բոլորիդ եկեղեցին: Ամեն մեկը քրտինքի մեկ կաթիլ թող խառնի՝ քար դնի: Ես այսօր այնքան ուրախ եմ, որ առաջին անգամ իմ կյանքում տեսնում եմ այս ժողովրդին: Լսել էի, կարդացել, սակայն մեկ բան է լսելը, մեկ այլ բան՝ տեսնելը:

Միրելի քաղաքապետ, Դուք այսօր շատ դեղեցիկ, շատ դիպուկ ձևով

Հիշեցիք, որ պատմական օր ենք ապրում, ամեն մեկը ձեզանից, և ես անձնապես պետք է Հիշեմ այս օրը: Ձեր երեխաները պետք է Հիշեն, որ օգոստոսի 30-ին 1997-ի, առաջին անգամը լինելով, Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը Հավատքի օջախ և Հոգևոր սնունդի աղբյուր Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից եկել էր, որ ձեռնադրվում և զորանա, երբ տեսնի ձեր Հավատարմությունը, կապվածությունը Սուրբ Էջմիածնին: Ես եկել եմ Հայ և ռուս ժողովուրդների միջև կապը ամրացնելու, անբաժանելի, անքակտելի այդ կապը, որ ուժն է երկու ժողովուրդների գործընթացը: Որքան ուժեղ լինի Ռուսաստանը, այնքան ուժեղ կլինի Հայաստանը, և որքան ամուր, տոկուն, հզոր լինի Հայաստանը, այնքան կուժեղանա Ռուսաստանը: Այս է մեր ըմբռնումը, և դուք պետք է այնպես ապրեք այս երկրում, որ ռուս ժողովուրդը ասի, որ սրանք Հայեր են, լավ են գործում, շինարար են և ոչ թե անգործ, այլ պատիվ բերող: Սա է եղել Հայի գործը, եկեք դա բարձր պահենք, քանզի մենք ուրիշ Հարստություն չունենք: Ոսկի չունենք, նավթ չունենք, այլ մշակույթ, գիր, Հավատք ունենք, դրանով ենք Հպարտացել և պիտի Հպարտանանք:

Այսօր ձեր քաղաքապետը ինձ նվիրեց մեկ գեղեցիկ տուփ, որը շրջազարգված է Հինգ լեռներով, և ես էլ իրեն եմ ընծայում այն գանձերի գիրքը, որի ցուցանմունքները Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից կրեմլում, Մոսկվայում ցուցադրվեցին մեկ և կես ամիս շարունակ: Իսկ այժմ աղոթքով եմ փակում իմ խոսքը, «Պահպանիչ»-ով, որ դուք Հաջողություն ունենաք ձեր գործերում»:

Նորին Սրբության «Պահպանիչ»-ից հետո երկուստեք փոխանակվեցին հուշանվերներ, ապա ներկաները շրջեցին կառուցվող եկեղեցու տարածքում, մանրամասն ծանոթացան կառավարող շինարարական աշխատանքներին: Ի դեպ ասենք, որ Հայաստանից տարված տուֆ քարով է երեսպատվելու նորակառույց տաճարը:

Վերջում եկեղեցու բակում տեղի ունեցավ աջահամբույր, որին արժանացան բոլոր ներկաները:

ԿԻՍԼՈՎՈՂՍԿԻ ՍՈՒՐԲ ՎԱՐԴԱՆ

ՆՈՐԱՎԱՌՈՒՅՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՕԾՈՒՄԸ

Այցելության երրորդ օրը, օգոստոսի 31-ը, երկար կհիշի Կիսլովոդսկում ապրող յուրաքանչյուր հայորդի, Կի այդ օրն ի վերջո իրականությամբ զգեստավորվեց նրա նվիրական երապանքը: Հավատացյալների հոծ բազմություն էր հավաքվել նորակառույց Սուրբ Վարդան հայկական եկեղեցու բակում, ուր, ձեռամբ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի, կառավարվեց տաճարի օծումը:

Ասենք, որ այն կառուցվել է «Կոռնկ» հայկական մշակութա-հասարակական միավորման հանգանակած միջոցներով: Ստավրոպոլի երկրամասում կառուցված թվով հինգերորդ հայկական եկեղեցին է Սուրբ Վարդան տաճարը: Այստեղի հայ գաղթօջախը հնուց ի վեր իր թվաքանակով Կիշում է միայն երկրամասում ապրող ռուսներին: Այստեղ մեծաթիվ հայ գաղթականներ վերաբնակվեցին Օսմանյան կայսրության կազմակերպած ցեղասպանության դժնդակ տարիներին:

Օծման հանդիսավոր արարողությունից հետո, հավուր պատշաճի քարով խոսեց Նորին Սուրբ Օծությունը՝ ի մասնավորի նշելով.

«Ձեզանից բոլոր նրանք, ովքեր Հավատք ունեն և զգացում, Հասկացան, որ պատմական օր է այսօր և որն Հիշելու ենք մեր ամբողջ կյանքի ընթացքում: Մեր ողջ պատմության մեջ առաջին անգամն է, որ այս քաղաքում Հայկական եկեղեցի է օծվում Սուրբ Վարդան անունով, այն քաջամարտիկ զորավարի անունով, որն իր կյանքը տվեց Հավատքի և Հայրենիքի Համար: Այսօր Մենք Հատուկ կերպով եկանք Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից՝ սրբազանների Հետ միասին կատարելու այս եկեղեցու օծումը: Ի՞նչ է նշանակում օծում, Սուրբ Մյուռոն. Սուրբ Հոգու խորհրդանիշը, որը Սուրբ Էջմիածնում է օրհնվում: Մյուռոնով այս մարմարները, քարերը, սյուները, այս խորանն ենք օծում՝ որպես Աստծու ներկայությունը ձեր մեջ:

Այսօր այս քարերը վերածվեցին Համբուրգից սրբությունների, քանդի Հավատքի սպունգ են: Նրանց միջից մեր Գրիգոր Լուսավորչի Հավատքն է ճառագայթում: Այսօր ուզում եմ բոլորիդ ասել, որ Մենք միայն քարը չօծեցինք, Մենք ձեզ օծեցինք, դուք օծվեցիք, դուք այսօր Հոգեպես վերանորոգվեցիք, Հավատքի մեջ վերածնվեցիք, և դրա Համար ես այս օրը Կիսլովոդսկ քաղաքի Համար նկատում եմ մի տեսակ Հոգեզալստի օր: Սուրբ Հոգին է ի՞նչ ձեր մեջ, զգացե՛ք, փոխվե՛ք:

Նոր դար ենք ապրում: Ազատության, անկախության այս շրջանը, որ ապրում ենք Հայաստանում և Ռուսաստանում, պետք է Հավատքով թրծվի: Առանց Հավատքի ազգերը չեն դիմանա: Հավատքն է այն ուժը, որ մարդուն զորություն է տալիս, անհաղթելիություն: Քանի՜-քանի՜ Հազար եկեղեցիներ մեր թշնամիները քանդեցին, սակայն մեկ եկեղեցի կա, որը չքանդվեց, որը Հավատքի եկեղեցին է մեր սրտերում: Դա չի քանդվի, քար չէ: Այդ Հավատքը քարը եկեղեցու կվերածի, այդ Հավատքն է, որ այսօր պետք է վերանորոգենք մեր մեջ: Ես ուզում եմ, որ ձեր երեխաները այդ Հավատքով մեծանան: Այսօր այսքան բազմաՀազար Հավատացյալներ եմ տեսնում, սրտով Հրճվում եմ: Սակայն եթե երեք ուրիշ կիրակիներին այս եկեղեցին դատարկ լինի, ափսոս ձեզի: Եկեղեցին դուք եք, և ձեր երեխաները թող գան, շարական երգեն, մոմ բռնեն, բուրվառ անեն, շապիկ Հագնեն: Թող ձեր երեխաները դան, մկրտվեն, երիտասարդները գան, պսակվեն: Եկե՛ք, Աստուծո խոսքը, Ավետարանը այս բնմից լսեք, Սուրբ Հաղորդություն ստացեք: Եվ այդ ժամանակ է, որ եկեղեցին ձեր կյանքում եկեղեցի կլինի:

Ես այսօր ցանկանում եմ, որ բոլորդ ձեր առաջնորդի շուրջը բոլորվեք և ձեր կյանքը Հային ընդունե՛ք և արժևորեք: Նյանքը ուտել-խմել չէ, կյանքը Հրճվանք չէ: Կենդանիներն էլ են ապրում: Նյանքը Հոգի է, մշակույթ, Աստուծո Հետ Հաղորդություն: Եթե դրանք դադարեն տեղ ունենալ մեր կյանքում, մեր կյանքը կվերածվի կենդանու կյանքի: Եկեղեցին ձեզ այս ճշմարտությունն է ուսուցանում: Այս եկեղեցու օծման առիթով ես օրհնում եմ Ռուսական Դաշնության պետությունը, որ այս շրջանում ազատություն է տվել մեր ժողովրդին, օրհնում եմ քաղաքապետարանը և քաղաքապետին:

Այս երկրում Հայի անունը բարձր պահեք: Ամեն անգամ, երբ Հայի անունը չոչափվի, Հպարտ զգանք: Լծվեցեք զործի, շենացրեք ձեր թեմը, դպրոց բացեք, սովորեցրեք ձեր երեխաներին ուսերենի Հետ միասին Հայերեն: Այսուհետ, երբ ես «Կիսլովոդսկ» ասեմ, ձեզ եմ մտաբերելու: Հրամայե՛ք Սուրբ Էջմիածին, Մայր Հայրենիք, վերանորոգվեցեք և վերադարձեք նորոգված Աստծու փառքի և մեր ազգի պատվի Համար Հավիտյան Հավիտենից. ամեն:

Շնորհավորում եմ ամենքիդ և, որպես Հաստատումն և կնիք իմ խոսքերի,

այս սկիզբ նվիրում եմ այս եկեղեցուն, որը պատրաստված է Սուրբ Էջմիածնում, որ ծրր սրտնից Սուրբ Հաղորդություն ստանաք, Քրիստոսի մարմնի հետ Հայի հոգին, Հայի Հավատքը ստանաք ու Հավերժ ապրեք. ամեն»:

Նորակառույց եկեղեցու օծման հանդիսավոր արարողությանն անմիջապես հաջորդեց Սուրբ Պատարագը: Նորած եկեղեցում անդրա-նիկ Պատարագը մատուցեց Տ. Գրիգորիս արքեպսկ. Բունիաթյանը:

Սուրբ և անմահ Պատարագի վերջում, եկեղեցու բակում, հանդիսա-վորապես, ձեռամբ Ամենայն Հայոց Հայրապետի, կատարվեց խաղող-օրհնեքի գեղեցիկ ու խորհրդավոր արարողությունը, ապա օրհնված պտուղը բաշխվեց հավատավոր ժողովրդին՝ տուն տանելու համար: Հիշեցման կարգով ասենք, որ այս և մյուս ծիսական արարողությունները Ռուսաստանի Դաշնությունում տոնախմբվում են համաձայն հին տոմարի:

Այնուհետև, դարձյալ եկեղեցու բակում, կապմակերպվեց մեծ տոնախմբություն:

Անդրադառնալով եկեղեցիների կառուցմանը, ասենք նաև, որ Ստավրոպոլի երկրամասի Գեորգինսկ քաղաքում ևս, ուր բնակվում են 15 հազար հայեր, կառուցվում է Սուրբ Գևորգ հայկական եկեղեցին, որի հովիվն է Տ. Վարդան քին. Հունանյանը, ով արդեն քանի տարի համառորեն իր ուժն ու կորովն է ներդնում հանուն եկեղեցու կառուց-ման: Տա Աստված, որ շատ շուտով վեր հառնի մեր հավատքի հերթական տունը, և հայ հավատավորն այնտեղ իր աղոթքն առաքի առ Բարձրյալը:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԺԱԾ՝

Ի ՊԱՏԻՎ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Նույն օրը, օգոստոսի 31-ի երեկոյան, Կիյովոդսկ քաղաքի հայ համայնքի կողմից կապմակերպվեց պաշտոնական ընդունելություն՝ ի պատիվ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի:

Ընդունելությանը ներկա էին պետական պաշտոնատար անձինք, կրոնական գործիչներ, տեղի հայ համայնքի ներկայացուցիչներ:

Պաշտոնական ճաշի ընթացքում փոխանակված խոսքերը հիմնականում նվիրված էին երկու ժողովուրդների, եկեղեցիների դարավոր բարեկամությանը, այդ հողում ամուր արմատներ գցած հայ ժողովրդի հետագա անելիքներին:

Գարեգին Ա Կաթողիկոսը ջերմորեն ողջունեց հայ եկեղեցական և մշակութային կյանքի վերապարթունքը տարածաշրջանում:

ՆՈՐԻՆ ՍՈՒՐԲ ՕՇՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ ԱՐՄԱՎԻՐ

Սեպտեմբերի 3-ին, վաղ առավոտյան, Նորին Սրբությունն իր ջրախմբով մեկնեց Արմավիր: Քաղաքի մուտքի մոտ բարձրաստիճան հյուրերին դիմավորեցին Արմավիրի քաղաքապետ Գեորգի Յուրևիչ

Կորույսով, քաղաքային դումալի ներկայացուցիչ Վլադիմիր Նիկոլանիչ Պավուչենկովը, Մալկոպի և Արմավիրի միտրոպոլիտ Ֆիլարետը, տեղի Հայ Առաքելական և Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցիների ներկայացուցիչները, Արմավիրի հայ համայնքի նախագահը, համայնքի ներկայացուցիչները, եկեղեցական խորհրդի անդամները, պաշտոնատար այլ անձինք, ազգայիններ:

Այստեղից հյուրերն առաջնորդվեցին դեպի քաղաքի Սուրբ Մարիամ Աստվածածին հայկական եկեղեցի, որը կառուցվել է 1846 թվականին: Հենց եկեղեցու մուտքի մոտ շքախմբին ավանդական աղ ու հացով դիմավորեց հավատացյալների հոծ բազմությունը, եկեղեցու վանահայր Տ. Ղևոնդ ավագ քին: Աղաջանյանի գլխավորությամբ: Աղ ու հացի օրհնությունից հետո, Գարեգին Ա Կաթողիկոսը «Հրաշափառ»-ով մուտք գործեց հրաշակելու տաճար և Ավագ հտորանի առջև իր գոհաբանական աղոթքն առաքեց առ Աստված:

Այա հնչեցին բարեողջույնի ուղերձներ: Նախ ողջույնի իր խոսքն ասաց թեմակալ առաջնորդ Եվնիկ սրբապանը և այնուհետև եկեղեցու հոգևոր հովիվ Տեր Ղևոնդը: Որից հետո ներկա խումբներամ հավատացյալներին իր հայրապետական պատգամը տվեց Ամենայն Հայոց Հայրապետը:

«Գերաշնորհ Եղնիկ սրբազան՝ առաջնորդ Ռուսաստանի Հայոց Հարավային թեմի, սիրեցյալ Հոգևոր եղբայրներ, Հարգարժան պարոն քաղաքապետ, պետական իշխանությունների ներկայացուցիչներ, Ռուսական Ուղղափառ եկեղեցու ներկայացուցիչ և թանկագին, սիրեցյալ ժողովուրդ Հայոց:

Առաջին անգամն է, որ շրթունքներս բացում եմ այս տաճարում և դեպի երկինք բարձրացնում իմ խոսքերը, որոնցով փառք եմ տալիս Աստծուն, խոնարհվում և ծուևկի գալիս նրա առջև և փառավորում նրան, որ ինձ շնորհեց ձեզ Հեռ լինելու պահը, որ ձեզ Հեռ միասին աղոթեմ այս պատմական եկեղեցու կամարների ներքո: Իսկապես ես զգում եմ և ցանկանում եմ, որ բոլորդ էլ զգաք, թե պատմական մի օր ենք ապրում: Այսօր պատմության մեջ մի նոր էջ ենք ավելացնում, ինչպես ասաց ձեր առաջնորդ սրբազանը, առաջին անգամն է, որ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից, մեր Հավատքի օջախից մի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս գալիս է Հայկական անվամբ կնքված այս Արմավիր քաղաքը և տեսնում Հավատքով լեցուն, Հոգեկան ապրումներով եռուն այսպիսի մի ժողովուրդ:

Ես այսօր իսկապես ցանկանում եմ նախ շնորհավորել ձեր թեմին և անձամբ եմ ներկայացնում ձեր առաջնորդ նորած եպիսկոպոս Տ. Եղնիկ Պետրոսյանին, որին ես եպիսկոպոսական օծում տվեցի անցնող Հունիս ամսում, և տեսնում եմ աչքովս, որ մեր ժողովուրդը Ռուսաստանի այս օրհնյալ Հողի վրա մի նոր զարթոնք է ապրում: Ինչպես ես չխոնարհվեմ Աստծու առջև, որ մեկ շաբաթյա ընթացքում շնորհ արեց ձեզ՝ օծելու երեք Հայկական եկեղեցիներ Հարավային Ռուսաստանի, այս Հավատքով բերրի Հողի վրա: Ո՞ր Կաթողիկոսն է ունեցել այս բախտը, որ մեկ շաբաթյա մեջ երեք նոր եկեղեցիներ օծվեն: Այսօր ես իմ շնորհակալության խոսքն եմ ուղղում Ռուս Ուղղափառ եկեղեցու մեր քրիստոնյա եղբայրներին, քանզի Ֆիլարետ եպիսկոպոսը եկավ Արմավիր քաղաքի մուտքի մոտ և ինձ անձամբ դիմավորեց և իր ներկայացուցիչն է ուղարկել, որի միջոցով ես իմ

եղբայրական սիրո ողջույնն եմ փոխանցում Ռուս Եկեղեցու Հոգևոր պետին և իմ թանկագին Հոգևոր եղբորը՝ Ալեքսիյ Բ Պատրիարքին: Իմ գնահատանքի խոսքն եմ ուղղում նաև քաղաքապետին, քաղաքային իշխանություններին, պետական երեսփոխանին և մյուս ազգայիններին, որոնք եկան և իրենց բարեկամությունը, սրտակցությունը Հայտնեցին մեր տկար անձի միջից մեր մեծ ժողովրդին, ձեզ բոլորիդ: Ես նաև կուղենայի իմ գնահատանքը Հայտնել քահանայից դասին և մեր թեմական խորհրդի, ծխական խորհրդի աշխարհիկ անձերին, որոնք զոհողությամբ Հանձնառություն են ստանձնել, ժամանակ են տրամադրում, իրենց շահածից Եկեղեցուն և ազգին բաժին են Հանում և իրենց ազգի նոր օրն են կերտում: Մենք նոր պատմություն ենք կերտում: Այլևս Հին-Հին օրերը Հիշելով չմխիթարվենք: Մեկը եկել է Ալաշկերտից, մյուսը՝ Կաբինից, մյուսը՝ Սուլից, սակայն մենք որտեղ էլ լինենք, մենք մեկ Հայրենիք և մեկ Եկեղեցի ունենք՝ մեր Հոգևոր Հայրենիքը: Մենք բոլորս էլ մեկ ենք, և նույն է մեր մայրաքաղաքը, որ է Սուրբ Էջմիածինը, մեր Հոգևոր Հայրենիքի մայրաքաղաքը: Եվ դուք այստեղ այդ Հավատարմության ոգին եք պահում, և ձեզանով եմ ես ուժեղանում ու զորանում:

Այսօր եկել եմ ձեզ ճանաչելու: Յուրաքանչյուր Հոգևոր Հովիվ առաջին Հերթին պետք է ճանաչի իր Հոտը:

Այսօր մեր ժողովուրդը ապրում է մի նոր դարաշրջան: Սիրելիներ՛ր, եկեք խոնարհվենք Աստծո առջև և փառք տանք Նրան, որ այսօր մեր Հայրենիքը ազատ և անկախ է: Եվ մեր պարտքն է դուրգուրել, պահել այդ Հայրենիքը:

Մենք այսօր պատրաստվում ենք տոնելու մեր Եկեղեցու 1700-ամյակը: Սակայն մի Հպարտացեք միայն անցյալով: Ներկան ինչպես արժեցնենք, դրանով էլ կարժևորվի անցյալը: Եթե այսօր տկարանանք մեր Հավատքի մեջ, ապա անցյալով չենք կարող փրկվել: Անցյալը կօղնի մեզ մեր ներկան Հասկանալու Համար, մեր ապագան տեսնելու Համար, սակայն մենք պետք է ապրենք այսօրվա կյանքը վաղվա տեսլիքով, ապագայի զարգացման, առաջացման, բարգավաճման տեսիլքով: Այս է մեր նշանաբանը: Հետևաբար ես իմ գնահատանքի խոսքն եմ ուղղում բոլոր այն անձերին, որոնք ծառայել են այս Եկեղեցուն, օրհնում եմ նրանց Հիշատակը, ովքեր այսօր չնայած կենդանի չեն երկրում, սակայն կենդանի են երկնքում, նրանք, ովքեր այս Եկեղեցին կենդանի պահեցին բազմաթիվ դժվար իրավիճակներում»:

Հավարտ իր պատգամի, Նորին Սուրբ Օծությունը Եկեղեցուն նվիրեց Սուրբ Էջմիածնի պատկերով մի յուղաներկ նկար:

Հանդիսավոր արարողակարգն ավարտվեց Վեհափառ Հոր «Պահպանիչ»-ով, իսկ վերջում տեղի ունեցավ աջահամբույր:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ . ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆՈՒՄ

Սուրբ Մարիամ Աստվածածին Եկեղեցուց Նորին Սրբությունն իր քախմբով առաջնորդվեց Արմավիրի քաղաքապետարան, ուր տեղի ունեցավ պաշտոնական հանդիպում:

Բարի գալուստ մաղթելով, քաղաքապետ պարոն Գեորգի Կորոյովը կարևորեց Նորին Սրբության այցը Արմավիր՝ այն համարելով պատմական և ոգեշինիչ:

Խոսելով երկու ժողովուրդների դարավոր բարեկամության մասին, միտրոպոլիտ Ֆիլարետն այս գործում յուրահատուկ տեղ հատկացրեց

საეკლესიო ცენტრის მდივანი, ი. ბერიძე

ბ. სტალინის დასაფლავების დღეს, 1943 წელს, მთელი მოსკოვი და სხვა ქალაქები იმდენი ადამიანი იკავებდა, რამდენი ადამიანი იმდენი ადამიანი იკავებდა.

«ՀՐԱՇԱԺԱՐ»-ՈՎ ՄՈՒՏՔ ԱՐՄԱՎԻՐԻ Ա. ՄԱՐԻԱՍ ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

**ՀԱՆՂԻՊՈՒՄ ԵՎ ՀՈՒՇԱՆՎԵՐՆԵՐԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ ԱՐՄԱՎԻՐԻ
ՔԱՂԱՔԱԴԵՏԱՐԱՆՈՒՄ**

քույր եկեղեցիներին, որ իրենց հավատավոր ժողովուրդներին բոլոր ժամանակներում էլ առաջնորդել են ճշմարիտ հավատքի ուղով:

Շնորհակալություն հայտնելով ջերմ և սիրալիր ընդունելության համար, Նորին Սրբությունը հույս հայտնեց, որ այսուհետև ևս ամեն ինչ կարվի՝ բարեկամության ամրապնդման և երկու ժողովուրդների բարօրության համար: Վերջում երկուստեք փոխանակվեցին հուշանվերներ:

ԱՅԾԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԿՐԱՍՆՈՂԱՐԻ ԵՐԿՐԱՄԱՍԻ ԿՈՒՐԳԱՆԻՆՍԿ ՔԱՂԱՔ

Օրվա երկրորդ կեսին, տեղական ժամանակով ժամը 15.00-ին, Նորին Սուրբ Օծությունն իր շքախմբով ժամանեց Կրասնոդարի երկրամասի Կուրգանինսկ քաղաք, որտեղ առավոտյան արդեն, ձեռամբ Գուգարաց թեմի առաջնորդ Տ. Սեպուի եպսկ. Չուլջյանի, օծվել էր Սուրբ Նիկողայոս եկեղեցին:

Ասենք նաև, որ եկեղեցու շուրջ կառուցվում է մի մեծ համալիր՝ իր դպրոցով, խաղահրապարակով, հանգստի գոտիով և մշակութային կենտրոնով: Շինարարական աշխատանքներն ընթանում են բարերար Լեոնիդ Մատուրյանի նվիրյալ ջանքերով և նյութական միջոցների հատկացումով:

Եկեղեցու բակում Հայոց Հայրապետին դիմավորեց հավատացյալների խումբերամ բազմությունը՝ բարերար պրն. Մատուրյանի գլխավորությամբ, և շարականների երգեցողությամբ առաջնորդեց դեպի տաճար: Դիմավորողների թվում էին նաև տեղական իշխանությունների ներկայացուցիչներ, թեմական խորհրդի անդամներ:

Նորին Սրբությունը «Հարշափառ»-ով և թափորի ուղեկցությամբ մուտք գործեց եկեղեցի և առաջնորդվեց դեպի Ավագ հորան: Այս թեմակալ առաջնորդ Եվնիկ սրբապանի բարեողջույնի խոսքից հետո, ներկա հավատավոր ժողովրդին իր հայրապետական պատգամը տվեց Գարեգին Ա Կաթողիկոսը: Գնահատելով կատարված աշխատանքը, Նորին Սրբությունը հույս հայտնեց, որ այն չի մնա լոկ շենք, այլ կվերածվի հավատքի իսկական օջախի, ուր ամեն մի քրիստոնյա հայ կզգա իր նախնիների շունչը, հավատարմորեն կպահի քրիստոսավանդ պատվիրանները:

«Սիրելի առաջնորդ սրբազան Տ. եզնիկ եպիսկոպոս, սիրեցյալ Հոգևոր եղբայրներ, Հարգարժան եկեղեցական խորհրդի անդամներ, թանկագին Հայորդիներ և մեծարգո բարերար պրն. Մատուրյան.

Ես Հավատում եմ, որ ձեզանից յուրաքանչյուրի կենսագրության մեջ այս օրը պետք է լինի անջնջելի, միշտ հիշելի և ձեր կյանքի ուրիշ օրերում խմոր դառնալիք մի օր, ներշնչման մի օր: Այս օրը եզակի է, իր տեսակի մեջ առանձնահատուկ մի օր է, որ պետք է ցորենի պես աճի: Ինչպես ցորենն է Հասկ տալիս, նույնպես և այս օրը ցորենահատիկ է, որ Աստված սերմանեց մեր՝ եկեղեցականներին, բարերարների և ժողովրդի ձեռքերով: Մենք գործիքներ ենք Աստծու ձեռքում: Տասը տարի առաջ ձեզանից ո՞ր մեկը կարող էր երեակայել, որ այսօր այստեղ եկեղեցի կկառուցվի: Զգիտեմ, որտեղից եք գալիս. տարբեր երկրներից, բայց կյանքը մենք չէ, որ որոշելու

այս երեխաների սրտերում, և այդ գիրը չի ջնջվի, այդ գիրը որևէ բան անկարող է ջնջել: Ես այսօր աղոթում եմ Աստծուն, որ բազմապատիկ վարձահատույց լինի Ձեզ:

Ենթահավորում եմ բոլորիդ անխտիր, ցանկանում եմ, որ Աստված առավել շատ այսպիսի օրեր պարգևի մեր ազգին:

Աստված բոլորիդ պահի, պահպանի և օրհնի. ամեն»:

«Տերունական աղոթք»-ի ներգեղողությունից հետո բոլոր ներկաներն արժանացան Վեհափառ Հոր աջահամբույրին:

Այս Հայոց Հայրապետը հուշանվերներ հանձնեց նորած Ս. Նիկողայոս եկեղեցուն, իսկ վերջում դիտեց տեղանքը, մոտիկից ծանոթացավ համայիրում կատարվող շինարարական աշխատանքներին:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ԿՐԱՍՆՈՂԱՐ, ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻՉ ԵՎԵՂԵՑԻ

Կուրգանինսկ քաղաքից Գարեգին Ա Կաթողիկոսն իր շքախմբով մեկնեց Կրասնոդար:

Երեկոյան ժամը 18.00-ին բարձրաստիճան հյուրերը ժամանեցին քաղաքի կենտրոնում կառուցված Սուրբ Հովհաննես Ավետարանիչ հայկական նորակառույց եկեղեցի: Բակում Վեհափառ Հորը և նրան ուղեկցողներին դիմավորեցին Կրասնոդարի քաղաքապետի առաջին տեղակալ Սերգեյ Կորջնևը, պետական պաշտոնատար այլ այրեր, Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու Կրասնոդարի և Նովոռոսիյսկի թեմի առաջնորդ Իսիդոր արքեպիսկոպոսն իր շքախմբով, եկեղեցու բարերար Նաիրի Հովհաննիսյանը, ինչպես նաև մեծաթիվ հավատավոր հայորդիներ:

Հանդիսավոր թափորով և «Հրաշափառ»-ով մուտք գործելով եկեղեցի, Նորին Արքությունը կանոնական աղոթք առաքեց առ Աստված: Այս Ամենայն Հայոց Հայրապետի ժամանման ուրախ առիթով ողջույնի խոսքեր ասացին Տ. Եվնիկ եպսկ. Պետրոսյանը, փոխքաղաքապետ պրն. Կորջնևը, Կրասնոդարի և Նովոռոսիյսկի ռուսաց թեմի առաջնորդ Իսիդոր արքեպիսկոպոսը:

Ներկաներին իր հայրապետական պատգամը հղեց Գարեգին Ա Վեհափառ Հայրապետը՝ իր խոսքում առանձնակի ասելով.

«Լսե՛ն ուրիշ բան է, տեսնե՛լ ուրիշ: Եվ ես այսօր ուրախ եմ, որ ճանաչեցի ձեզ: Ես տարբեր թեմեր այցելեցի՝ Մոսկվա, Վրաստան և նաև արտասահման, բայց առաջին անգամն է, որ այցելում եմ այս թեմ: Այս շրջանի եկեղեցիները Մեր որոշումով առանձին թեմի վերածվեցին, և այս թեմի առաջնորդ նշանակվեց Տ. Եղնիկ սրբազանը: Ես այսօր տեսնում եմ այն նոր շունչը, որ տարածվում է մեր ժողովրդի կյանքում և մասնավորաբար՝ այստեղ, Հարավային Ռուսաստանի տարածքում:

Այս նոր կյանքի ծառայողներն ենք մենք՝ Հանրապետության նախագահից սկսյալ մինչև ամենապարզ Հայր: Մեր ժողովուրդը, առանց ինքնագովաբան, եղել է կառուցող ժողովուրդ իր ամբողջ կյանքի ընթացքում: Մի մեծ Հայագետ գիրք է գրել Բյուզանդիոնի պատմության մասին, որում Հայերի վերաբերյալ ասում է «կառուցողների ազգ»: Հայը այս օրհնյալ Հողի վրա միայն կրեթի իր դրական, շինարար բաժինը ռուսական Հայրենիքի ծաղկման Համար: Թող մեկը պատմության մեջ կարողանա ասել,

Թե հայր երբեք է դպրոց է քանդել, եկեղեցի և կամ քաղաք: Ուրիշները քանդել են, սակայն մենք կառուցել ենք, և դա է մեր կյանքի սկզբունքը:

Սիրելի պարոն փոխքաղաքապետ, այս շրջանում բազմաթիվ ազգութայիններ են ապրում, բայց հայերից միայն բարին սպասեք: Քրիստոնեական հավատքը մեր ունի եղբայրների հետ միասին ենք պաշտում: Նաև Հարավային Ռուսաստանում մեր ժողովրդի պատիվը բարձր պահենք ունի ազգի հետ միասին: Ահա այդ գեղեցիկ գործերից մեկն է Կրասնոդարի մեջ այս Սուրբ Հովհաննես Ավետարանիչի անվամբ եկեղեցու կառուցումը: Վաղը մենք այս եկեղեցու օծումը պետք է կատարենք, և ես իմ գնահատանքը պետք է հայտնեմ այն բոլոր անձերին, ովքեր մաս ունեն այս գործում: Ապրեք և վստահ եղեք, հազար կապրեք, եթե այսպես ապրեք:

Եկեղեցուն, մշակույթին և դպրոցին ծառայելով կարող եք մեծանալ, բարձրանալ: Ասացեք ինձ, ի՞նչ բանի արժեք կտաք, և ես կասեմ, թե ո՛վ եք դուք: Հետևաբար դիտեք և ճանաչեք ձեզ: Ապրել եք մեր հավատով, մեր եկեղեցիով, մեր գրով, մշակույթով և առաջ գնացեք դեպի անմահություն այդ ճանապարհով:

Իմ ողջույններն եմ հղում Ալեքսիյ Ա Պատրիարքին, Նախագահին՝ պարոն Ելցինին:

Երեկը, այսօրը և վաղը գրեք ձեր կյանքի գրքույկում: Դրանք պատմական օրեր են: Հետագայում այդ մասին պատմեք մեր զավակներին: Եվ այսպես մեր պատմությունը կերտելով պետք է այն զարգացնենք: Աստված օրհնի ձեզ բոլորիդ»:

Հանդիսավոր արարողությունն ավարտվեց Նորին Սրբության «Պատիվանիչ»-ով:

Երեկոյան, ի պատիվ Վեհափառ Հայրապետի, եկեղեցու բարերար Նաիրի Հովհաննիսյանի կողմից տրվեց պաշտոնական ընթրիք, որին մասնակցում էին բարձրաստիճան պաշտոնյաներ, հոգևորականներ, տեղական իշխանությունների և հայկական համայնքի ներկայացուցիչներ:

ԿՐԱՍՆՈԴԱՐԻ ՍՈՒՐԲ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ ՆՈՐԱԿԱՌՈՒՅՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՕԾՈՒՄԸ

Սոսավոյան ժամը 10.30-ին «Ուրախ լեր» շարականի երգեցողությամբ թափորն առաջնորդվեց դեպի նորակառույց եկեղեցի:

Հանդիսավոր արարողությանը ներկա էին Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու Կրասնոդարի և Նովոռոսիյսկի թեմի առաջնորդ Իսիդոր արքեպիսկոպոսն իր քրոջով, Հայ Եկեղեցու այդ տարածաշրջանի հոգևոր հովիվները, սարկավագաց և դպրաց դասերը, բարձրաստիճան պաշտոնյաներ, մեծաթիվ հավատավոր հայորդիներ:

Նախ կատարվեց Դոնբացեքի գեղեցիկ ու խորախորհուրդ արարողությունը: Հանդիսավորությամբ քաջելով տաճարի դուռը, Նորին Սրբությունն օծեց խորանը կենտրոնով և չորս անկյուններով, իսկ այլոներն ու մյուս անկյուններն օծեցին Տ. Գրիգորիս արքեպսկ. Բունիաթյանը և թեմակապ առաջնորդ Տ. Եվնիկ եպսկ. Պետրոսյանը:

Ապա նորաօծ եկեղեցում, ձեռամբ Տ. Եվնիկ եպսկ. Պետրոսյանի, մատուցվեց անդրանիկ Ս. Պատարագը, հրնթացս որի հավուր պատշաճի քարոյ խոսեց Վեհափառ Հայրապետը:

ԿԻՍԼՈՎՈՐԱԿԻ Ս. ՎԱՐԴԱՆ ՆՈՐԱՐԱՆԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԿՐԱՄՆՈՂԱՐԻ Ս. ԳՈՎԴԱՆՆԵՍ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻՉ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՕԾՈՒՄԸ՝
ՉԵՌԱՄԲ ԿԵԴԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

«Եկեղեցին Քրիստոս ինքը Հիմնած է և ոչ թե մենք, որ զայն կառուցած ենք: Մենք Եկեղեցվո մարմինն է, որ կկառուցենք: Ինչպես մեր մարմինը իմաստ չունի առանց Հոգիի, այնպես էլ Եկեղեցին իմաստ չունի առանց Սուրբ Հոգու ներգործության, առանց Աստծու և մեր Հաղորդության: Եկեղեցին միջոցն է, որ երկինքը երկրին կկապե և, ինչպես ըսված է գեղեցիկ բանաստեղծական իմաստով, Եկեղեցին Համբուլյուն է Աստծուն և մարդուն: Եկեղեցին միացումն է Աստծուն և մարդուն: Եվ ըստ այդմ պետք է մենք կերպարանափոխվենք, որպեսզի արժանի լինենք մեր Արարչին:

Ժայռը, որի վրա Հիմնվել է Հայոց Եկեղեցին Աստծու օրհնությամբ, մեր Հայրերի Հավատքի զորության, Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչից և նույնիսկ Թադեոս, Բարդուղիմեոս առաքյալներից սկսյալ, այդ Եկեղեցին մեր Հավատքի ժայռի վրա է շինված: Վստահ եմ, որ դուք Հայոց պատմությունը լավ եք իմանում: Քանի՜-քանի՜ Հազարավոր գեղեցիկ տաճարներ սրա նման կանգնեցվեցին և, սակայն, ապագային կործանվեցին մեր թշնամիների կողմից: Ո՛ւր է Մշո Սուրբ Կարապետ Եկեղեցին այսօր, ո՛ւր է Նարեկավանքը այսօր, Աղթամարի Եկեղեցին ավերակված է, Անիի Հազար ու մեկ Եկեղեցիները լուռ, անձայն քարերի են վերածվել: Շատերը խորտակվել, որոշները փռչու են վերածվել:

Քարը կգա ու կգնա: Քարը քար կլինի և կարող է նաև փռչու վերածվել, սակայն այն Եկեղեցին, որ չի տեսնվում, մեր մեջ է, մեր սրտերում, մեր Հոգիներում, մեր Հավատքն է, Ավետարանի ներկայությունը, ներգործությունը՝ մեր Հայրերի կտակով մեզի փոխանցված: Եթե չպիտի ապրենք իբրև քրիստոնյա, այս Եկեղեցին ի՞նչ իմաստ ունի: Հիսուսի խոսքերն իմանալով և դրանք մեր կյանքում գործադրելով, Եկեղեցին կկենդանանա, կկանաչի, կպտղավորվի, արդյունք կտա մեր կյանքում: Այս է Եկեղեցու խորհուրդը: Մենք մի մեծ բանաստեղծ ունենք, որ ասում է.

Եկեղեցին հայկական մեն մի քարին տակ գետնի

Դեպի երկինք բարձրացող գաղտնի ճամփա մը ունի:

Մեր թշնամիները մեր ճամփաները գտան և խոչընդոտեցին, արգելակեցին, սակայն չկարողացան այդ գաղտնի ճամփան գտնել, որ մեր Հոգիներում էր՝ անբաժան, անխախտ և անսասան: Դա մեր Հավատքն է:

Ո՛չ խորհրդային իշխանության 70 տարիները և ո՛չ էլ թուրքի 600-700 տարիների բռնակալությունը չկարողացան այդ ներքին Եկեղեցին քանդել: Երբ կա այդ Եկեղեցին, այն մարմին կտա քարին, քարի տեղ նոր Եկեղեցի կշինվի, կործանվածի տեղը նորը կկանգնի, պայմանով, որ մեր մեջ չխորտակվի, չտկարանա ներքին Հավատքի այդ Եկեղեցին, որ Քրիստոսի վրա է Հիմնված, Ավետարանով է ներշնչված և մեր Հայրերի արյունով, կտակով, իրենց դարերի տառապանքով մեզ փոխանցված Սուրբ Եկեղեցին:

Այս վերջին երկուսուկես տարիներին, երբ ես Հայաստանում եմ ապրում և հաճախ շրջապայում Հայաստանի մեր թեմերում, տեսնում եմ Հին-Հին Եկեղեցիներ, որոնք կիսավերակ վիճակի մեջ են: Եթե 5-րդ դարի, 7-րդ դարի, 10-րդ դարի և այլ դարերի մեր Հայրերը 1500 տարիներ առաջ այսպիսի փառավոր Եկեղեցիներ կարող էին կառուցել առանց էլեկտրական էներգիայի, առանց տեխնոլոգիական այլ միջոցների, որ մենք Հիմա ունենք, ինչո՞ւ մենք էլ չենք կարող անել: Նրանք քարերն իրենց մատներով բարձրացրին, զմբեթի վրա դրին, ո՛չ «կոունկ» մեքենա կար, ո՛չ էլ ուրիշ միջոցներ կային: Եթե իրենք կարող էին շինել, մենք ինչո՞ւ չենք կարող

նորոգել, ի՞նչն է պակասում մեզ: Ասեմ ձեզ՝ Հավատքը: Հավատքը երբ թուլանա մեր մեջ, եկեղեցին իր իմաստից կպարպվի, կդատարկվի: Ի՞նչ կլինի կյանքը, գիտե՞ք՝ «կեր, արբ և ուրախ լեր»:

Մարդու վրա կա Աստուծո կնիքը: Աստված Իր շունչը փչեց մարդու մեջ, և մարդը Աստծու նման էակ եղավ: Եվ մենք պետք է արժեքները Աստծու պատկերը մեր մեջ՝ եկեղեցուն կապված լինելով: Դրանով մենք փրկվեցինք պատմության ընթացքում: Այսօր եկեք մենք մի փոքր լայն բացենք մեր մտքի հորիզոնը: Քանի՜-քանի՜ թագավորություններ ունեինք, ուր եկան ու գնացին՝ Երվանդյան, Արտաշեսյան, Արշակունյաց, Բագրատունյաց, Արծրունյաց, Կիլիկյան: Սակայն եկեղեցին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնով բոլոր տեսակի Հարվածներին տակաց: Ոչ ոք կարող է Աստծուն Հարվածել: Ինքնասպան կլինի այդ անձը: Խորհրդային կարգերը ուղեցին Աստծուն Հեռացնել մարդկանց կյանքից, սակայն չհաջողեցին, և ոչ ոք էլ չի հաջողելու: Աստծուց ստեղծվածը ինչպե՞ս կարող է իր Արարչին դեմ ելնել: Գերագույն Աստծուն, Ամենակարող Աստծուն, Ամենաբարի Աստծուն: Մեր կյանքը պետք է լինի Աստծու կամքին համաձայն ապրված մի կյանք, որպեսզի այս եկեղեցին տոկա, շնչի, ներշնչումի, մեր երեխաների համար զորացման, մարդկային դաստիարակության, կրոնական, ազգային կազմավորման մի զարդ լինի:

Այս բնից քարոզներ կտրվեն, Աստծու խոսքը պիտի թարգմանվի, այստեղ պետք է դաք, Աստծու շնորհքը պետք է ստանաք Սուրբ Խորհուրդների միջոցով: Այստեղ պիտի դաք երիտասարդներդ, ձեր գյուղները, ձեր ձեռքերը իրար պետք է կապեք սուրբ ամուսնությանը և ընտանիքներ պետք է կազմեք: Այդ բոլորի մեջ եկեղեցին է սիրտը մեր Հայության կյանքի: Ես ցանկանում եմ, որ այդ սիրտը կենդանի պահեք, և այսօրվա այս օծումը չլինի այս տուժի քարին կամ այս պատին կամ սյունին, այլ լինի ձեր Հոգեկան օծումը, լինի ձեր Հոգուն այցելությունը Աստծու կողմից: Այսօր Աստված է ձեզ այցելում մեր Հայրերի, մեր եկեղեցու միջոցով: Փոխվեցե՛ք, քա՛ջ եղեք փոխվելու մեջ դեպի լավը:

Ի՞նչ գեղեցիկ մի խոսք կա մեր եկեղեցու աղոթքների մեջ.

Ի խառարե ի լոյս, յապականութիւնէ յանապականութիւն,
յանգիտութեանէ ի գիտութիւն ճշմարտութեան:

Մեկը խավարից լույսին է դառնում, անգիտությունից դեպի ճշմարտության իմացումը: Այս է իրական դարձը, ճշմարիտ քրիստոնեությունը:

Միևեկի եղբայրներ և քույրեր.

Այսօր ձեր Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը անցնում է մի նոր դարաշրջանի ճանապարհով: Այլևս բոլորդ էլ զգալու եք, որ ձեր Հոգևոր տունը պատմական տուն չէ միայն, սրբական տուն չէ միայն: Այն այսօր իր մողովորդի համար ծառայող, մատաղ եղող կենտրոն է՝ իր միաբանությանը և աշակերտներով: Ես ուզում եմ, որ դուք կապված մնաք այդ կենտրոնին, ինչպես մեկը չի կարող անջատվել իր ծննդավայրից: Ես երբեք չեմ կարող մոռանալ այն գյուղը, որտեղ ծնվել եմ: Հազար ու հազար տաճարներ եմ տեսել աշխարհի չորս կողմերում, բայց իմ գյուղի փոքրիկ եկեղեցու ավազանը, որի մեջ մկրտվել եմ, այդ ավազանը իմ մեջ է մնացել: Այդպես էլ Սուրբ Էջմիածինը մեր ազգի քրիստոնեական ծննդավայրն է: Իբրև քրիստոնյա ազգ, ուր էլ գնանք, ինչ էլ լինենք, մենք չենք կարող Էջմիածնով չապրել մեր Հոգու մեջ:

הרב יצחק אייזיק ווייס, ראש ישיבת תומכי תמימים, מניח את ידיו על הכalice. לצדו: הרב יצחק אייזיק ווייס, ראש ישיבת תומכי תמימים, מניח את ידיו על הכalice. לצדו: הרב יצחק אייזיק ווייס, ראש ישיבת תומכי תמימים, מניח את ידיו על הכalice.

Այսօր եկել եմ ձեզ այդ նույն շունչը բերելու ազատ ու անկախ Հանրապետությունից, որտեղ Մայր Աթոռը գործում է ամբողջական ազատությամբ: Մարդու պետք ունենք, որ կարողանան ուսում առնել կրոնական, աստվածաբանական, Սուրբ Գրական, Հայագիտական և ապա զնան մեր ժողովրդին լուսավորելու:

Ես այսօր ձեր քաղաքապետարանում տեսնվելու եմ պետական անձանց հետ, վաղը՝ նահանգապետի հետ: Ես իրենց ասելու եմ՝ լավ Հոգ տարեք մեր Հայ ժողովրդին, մեր Հայ ժողովուրդը արժանի է Հոգածության, որովհետև նրա ձեռքից միայն ու միայն բարիք գուրս կգա: Դուք պիտի իմ խոսքին ուժ տաք ձեր կյանքով և ձեր գործով: Ես այսօր իմ խոսքը փակելուց առաջ շնորհավորում եմ ձեր առաջնորդ սրբազանին՝ Տ. Եզնիկ եպիսկոպոսին, որ շատ վաստակ ունի, քրտինք ունի այս եկեղեցիների նորոգման, նոր եկեղեցիների կառուցման և թե համայնքային եկեղեցական կյանքի կազմավորման, համայնքների մեջ քաջանանների ներկայության ապահովման համար և այլ բազմաթիվ գրական աշխատություններով:

Ես գնահատում եմ այս թեմում գործող բոլոր կամավոր ծառայողներին, քահանա Հայրերին, թեմական և ծխական խորհուրդներին, որոնք սիրով ընդառաջում են և գալիս են ու իրենց ծառայությունն են ընծայում՝ առանց վարձատրության: Երկու տեսակ աշխատանք կա. գերծակը հազուստ է կարում, որպեսզի իր ընտանիքի ապրուստը հոգա, սակայն մի երգչախմբի անդամ կամ մի սարկավազ եկեղեցում ծառայում է սիրո համար, ոչ թե վարձատրության: Այդ կամավոր ծառայությունն է, որ պետք է գորանա մեր մեջ:

Այսօր ես ցանկանում եմ իմ հատուկ և բարձր գնահատականը տալ մեր Հայ ազգի ամենաարժանի և ընտիր զավակներից մեկին՝ պարոն Նաիրի Հովհաննիսյանին, այս եկեղեցու բարերարին, և ձեր բոլորի ներկայությամբ ասում եմ, իրեն և իր նման բոլոր այն անձերին, ովքեր բարերարության հոգի ունեն: Այդ բարերարության հոգին ի՞նչ է նշանակում. քո անձի և քո ընտանիքի համար քո շահածից բաժին ես հանում քո մեծ ընտանիքին՝ քո ազգին, եկեղեցուն, մշակույթին և դրանով անմահանում: Ինչ որ կտաս քեզանից վեր եղող բանին, դա է, որ կանմահանա: Այս է բարերարության իմաստը:

Ո՞վ կարող է մոռանալ այն վարպետներին, ճարտարապետներին, բարերարներին, իշխաններին, իշխանուհիներին, թագավորներին, ովքեր մեր եկեղեցիները կառուցեցին Սուրբ Էջմիածնից սկսած, մինչև այսօրվա այս սուրբ եկեղեցին՝ Սուրբ Հովհաննես Ավետարանչի անունով մկրտված: Ես ցանկանում եմ, որ հավատքի կենդանությունը ներգործի ձեզ վրա: Այսօր պարոն Հովհաննիսյանը իր բաժինը բերեց, ինչքան որ կարող էր բերել, և ունեցանք եկեղեցի: Սակայն ձեզանից ամեն մեկը իր բաժինը պիտի բերի՝ գալով, ներկա գտնվելով, շարականներ երգելով, քարոզ լսելով: Ձեր երեխաներին մկրտեցեք, սովորեցրեք եկեղեցու կարգ ու կանոնը, աղոթքները:

Ես աղոթում եմ, որ ամեն մեկը իր բաժինը բերի: Այսօր, հանձին պարոն Նաիրիի Հովհաննիսյանի, ես գնահատում եմ բոլոր բարերարներին և մաղթում իրեն լիառատ և շարունակական հարաճուն հաջողություն, ընտանիքի անդամներին երջանկություն: Աստվածահաճո գործ արեցիք, և ձեր անունը արձանագրվեց Հայոց պատմության տարեգրության մեջ: Աստված ձեզ օրհնի, գորացնի առողջության, հաջողության և երջանկության բարիքներով»:

Հավարտ իր խոսքի Նորին Սուրբ Օծությունը եկեղեցուն նվիրեց Սուրբ Էջմիածնից բերված մի սկիհ:

Նույն օրը եկեղեցում կատարվեց նաև անդրանիկ մկրտությունը. բարերարի նորածին մանկան այս մկրտությունն օրհնվեց Նորին Սրբության կողմից:

ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ ԶԵՏԵՂՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻ ԼԻՐԱՏԱԿԸ ՀԱՎԵՐԺԱԾԵՆՈՂ ԿՈԹՈՂԱՆ

Օրվա երկրորդ կեսին, ժամը 16.00-ին, Վեհափառ Հայրապետն իր շքախմբով, Կրասնոդարի փոխքաղաքապետ պարոն Կորշնևի, պետական բարձրաստիճան այրերի ուղեկցությամբ այցելեց և ծաղկեպսակ վետեղեց անհայտ վինիլորի, Մեծ Հայրենականում, ինչպես նաև Չեչնիայում զոհված մարտիկների հիշատակը հավերժացնող հուշահամալիրին: Վերջում կատարվեց նաև հոգեհանգստյան կարգ՝ զոհվածների հոգիների խաղաղության համար:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԾԻՆ ԴՈՒՄԱՅԻ ԾԵՆՔ

Հուշահամալիրից բարձրաստիճան հյուրերը մեկնեցին քաղաքապետարանի և քաղաքային դումայի շենք, ուր 16.30-ին Նորին Սրբությանն ընդունեց փոխքաղաքապետ պարոն Կորշնևը:

Ողջունելով Հայոց Հայրապետին, փոխքաղաքապետն ուրախություն հայտնեց հանդիպման համար՝ հույս հայտնելով, որ Նորին Սրբության այցն իր բարերար ազդեցությունն է կոողնի երկու ժողովուրդների բարեկամության առավել սերտացման գործընթացի վրա:

Շնորհակալություն հայտնելով պարոն Կորշնևին ջերմ ու սիրալիլ ընդունելության համար, Նորին Սրբությունը կարևորեց երկու ժողովուրդների եղբայրական ու բարեկամական հարաբերությունների անհրաժեշտությունը բոլոր ժամանակներում, սնդրադարձալ հայ և ռուս ժողովուրդների, երկու եղբայր պետությունների և քույր եկեղեցիների վերապարօնքին:

Վերջում փոխանակվեցին հուշանվերներ:

ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅԱՆ ԾԵՊԱԶՐՈՒԹՅԸ

Պաշտոնական հանդիպումից անմիջապես հետո, հենց նույն սրահում տեղի ունեցավ ճեպապրույց, որին ներկա էին տարածաշրջանի հեռուստատեսության, ռադիոյի, ինչպես նաև լրատվական գրեթե բոլոր ծառայությունների ներկայացուցիչները:

Առաջադրված հարցերին, որ առնչվում էին քույր եկեղեցիների, պետությունների և ժողովուրդների փոխհարաբերություններին, նորանկախացյալ երկրների առջև ծառացած խնդիրներին, Լեոնային Ղարաբաղի հիմնահարցին, ինչպես նաև եկեղեցիների համեղբայրությանը, Ամենայն Հայոց Հայրապետը տվեց համազամանալից ու սպառիչ պատասխաններ:

**ԱՂՈՒՅԱՅՈՎ ԴԻՄԱՎՈՐՈՒՄ ԿՐԱՄԱՆՈՂԱՐԻ Ս. ԶՈՎԱԶԱՆԵՍ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻՉ
ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԲԱԿՈՒՄ**

**ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԵՎ ՀՈՒՇԱՆՎԵՐՆԵՐԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ ԿՐԱՄԱՆՈՂԱՐԻ
ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆՈՒՄ**

ՊԱՇՏՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱԾԻ ՊԱՏԻՎ ՆՈՐԻՆ ՍՈՒՐԲ ՕԾՈՒԹՅԱՆ

Նույն օրը: Երեկոյան, ի պատիվ Նորին Սրբության, հայկական համայնքի կողմից տրվեց պաշտոնական ճաշ, որին մասնակցում էր շուրջ 300 մարդ: Ներկաների թվում էին բարձրաստիճան պաշտոնյաներ, քույր Եկեղեցիների ներկայացուցիչներ, բարերարներ, տարբեր քաղաքներից՝ Սոչիից, Տուապսեից, Կուրգանինսկից, Արմավիրից և այլ քաղաքներից ժամանած հայկական համայնքի ներկայացուցիչներ:

Պաշտոնական ուղերձների փոխանակումից հետո, ներկաներին իր հայրական պատգամը տվեց Նորին Սրբությունը՝ ի մասնավորի ասելով. «Երբ վաղը վերադառնամ Սուրբ Էջմիածին, այնտեղ պիտի վկայեմ, պիտի ասեմ, որ այն Հայությունը, որ ես տեսա Հարավային Ռուսաստանում, թեև աշխարհագրականորեն հեռու է Հայաստանից, բայց հոգով Հայաստանում է ապրում: Ապրում է նաև Սուրբ Էջմիածնի շնչով:

Ես տեսա Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու ծաղկումը, Ռուսաստանի բոլոր շրջաններում, թե՛ Մոսկվայում և թե՛ այստեղ, տեսա ռուս ժողովրդի վերադարձոնքը: Տեսնում եմ նաև իմ Հայ ժողովրդի վերադարձոնքը: Ես, որ ո՛չ Հայաստանում եմ ծնվել և ո՛չ էլ մեծացել Հայաստանում, կյանքիս 65 տարիներից 63-ը անցկացրել եմ արտասահմանում, սակայն Հայրենիքը ծնվեց իմ մեջ այն օրից, երբ հեռավոր Սիրիայում ես Ա, Բ, Գ, Դ-ն սովորեցի և Հայոց Եկեղեցու շարականները երգեցի: Հայաստանը իմ մեջ ծնվեց և մնաց ու ինձ ապրեցրեց: Ես այն երեք նորածն եկեղեցիները, որ մեկ շաբաթվա ընթացքում օծվեցին, համարում եմ Աստծու ժպիտը մեզ վրա, Աստծու աչքը, Աստծու Աչքը, Աստծու օրհնությունը և մեր հավատարմության դրսևորումն Աստծուն:

Այստեղ ես ուզում եմ մեկ մտածում ևս փոխանցել իմ սիրելի եղբայրներին և քույրերին: Այս օրերին շատ խոսեցինք, և չենք կարող չխոսել, քանի որ խոսքը կյանքի արտահայտությունն է, և ես երեք իմաստներով ուզում եմ բացատրել այն:

Առաջին. խոսքը բառն է, որ մեր շրթունքներից շնչում է՝ մեր մտքից և սրտից գալով, երբ մեր ինքնության բնական արտահայտությունն է և ոչ թե մի վարագույր, որ վարագույրում է մեր անձը: Այդ խոսքը ճշմարիտ և վավերական խոսք է: Խոսքը կա, որ մեզ անձնապես է դրսևորում, արտահայտում, խոսք էլ կա, որ մեզ ծածկում է: Ո՞րն է ճշմարիտ խոսքը: Անշուշտ այն, որ ինքզինքն է արտահայտում: Մարդ կա, որ հազար խոսք է ասում՝ բան չասելու համար, և մարդ էլ կա՝ մի խոսք է ասում՝ ամեն ինչ ասելու համար: Խոսքը արժեք ունի, երբ հարազատ, մաքուր ապրումի բնական արտահայտությունն է, ինչպես ջուրը, երբ բխում է աղբյուրից:

Երկրորդ. խոսքը գիրն է, գրով արտահայտված: Այսօր Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցը չկա, որ ձայնը լսենք, սակայն գիրը կա, գիրը կկարդանք և ճշմարտությունը կձանաչենք: Մի խոսքով, գիրը խոսքի մնայուն արտահայտությունն է:

Երրորդ և վերջին խոսքը գործն է. գործով մի այնպիսի արժեք ստեղծել, որ մնա, ապրի հրկար: Այդ դեպքում այդ գործը կխոսի առանց բառի և գրի: Քարերը խոսում են Հայաստանում: Բայց ո՞ր քարերը: Այն քարերը, որոնք մեր Հայրերի ձեռքի, տաղանդի, մտքի արտահայտություններն են: Քարերը խոսում են, երբ մարդիկ լռում են, ինչպես ասում է Ավետարանը:

Այս բոլորն ասացի, որպեսզի դամ Հետեյալին, որ ձեր խոսքը լինի գործը: Ձեր գործն է խոսելու ձեր մասին: Եվ այդ խոսքի թարգմանն եմ լինելու ես իբրև Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս: Փաստում եք ողջ Ռուսաստանի ժողովրդին, որ Հայը կա միայն և միայն ստեղծագործելու համար և ոչ թե քանդելու համար: Եվ դուք տվեցիք ինձ փաստ, որ երբ ես ուրիշ գաղութներ գնամ, ասեմ. «Նայեցե՛ք Ռուսաստանի թեմի մեր եղբայրներին և քույրերին: Նրանք գործով են խոսում և ոչ թե միայն ճառով և գրով»:

Ես այս ժողովրդի մեջ ողջունում եմ երիտասարդ սերնդին: Եկեք միասին դադարենք ողբալուց, լալուց, դժգոհելուց: Ողբի Հայրենիք չկա, լույսի Հայրենիք կա, Հույսի Հայրենիք կա: Այլևս մենք չենք նայելու անցյալին, և միշտ ասելու, թե ուրիշները մեզ ջարդել են: Թող նրանք ամաչեն մեր կյանքովը: Մեր կյանքն է պատասխանը բոլոր այն թշնամիներին, ովքեր ուզեցին Հայության գոյությանը վերջ տալ: Ամաչեցին, ամաչում են և ամաչելու են, եթե տեսնեն մեր կյանքը ծաղկուն, պտղաբեր և արդյունավետ:

Ես ծուևկի եմ գալիս Աստծու առջև, որ նորոգված ազգի, դեպի ապագան նայող ազգի Կաթողիկոս եղա և ոչ թե անցյալը Հիշող, անցյալով մխիթարվող, մեր ներկայի անգործությունը անցյալով բացատրող ազգի:

Սիրելի ներկաներ, ես ցանկանում եմ, որ դուք ոչ միայն Կրասնոդար քաղաքում, այլ Սոչիում, Արմավիրում, Տուլասքում, Նովոռոսիյսկում, Գելենջիկում, Ապշերոնում և կամ ուրիշ տեղերից, որ եկել եք դառնաք իմ դեսպանները, պատգամավորները և գնաք, մեր ժողովրդին տարածեք այս նոր կյանքի փիլիսոփայությունը:

Ցանկանում եմ խոսքս ավելի գործնականորեն փակել և այստեղ եմ Հրավիրում այս գաղութի մեջ վաստակ ունեցող երեք անձնավորությունների, որոնց ուզում եմ Հայտնել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի գնահատանքը իրենց եկեղեցաշինության համար: Մենք գեղեցիկ մի տող ունենք մեր եկեղեցական արարողությանց մեջ.

«Եկեղեցի շինողաց, երախտաւորաց, պտղատուից, սպասաւորաց»:

Երանի նրանց, ովքեր եկեղեցի են կառուցում: Նրանք Հայաստանյայց եկեղեցու պատմության մեջ կմնան: Հետևաբար ցանկանում եմ նրանց երեքին այսօր պատվել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի կողմից: Հրավիրում եմ այստեղ պարոն Նաիրի Հովհաննիսյանին:

Սիրելի Նաիրի, ես քեզ ճանաչեցի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, ստացա գրավոր վկայությունը այս թեմի առաջնորդի՝ Եզնիկ եպիսկոպոս Պետրոսյանի, և այսօր ազգային-եկեղեցական ձեր ընդհանուր գործունեության, որպես ատենապետ թեմական խորհրդի և Հատկապես այսօր մեր Կրասնոդարի Սուրբ Հովհաննես Ավետարանիչ եկեղեցու կառուցման որպես բարերար, ես ձեր կուրծքը զարդարում եմ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի բարձրագույն կարգի ջեանշանով՝ «Ս. Գրիգոր Լուսավորչի» անվամբ (տե՛ս էջ 9):

Այստեղ եմ Հրավիրում երկրորդ եկեղեցաշեն բարերարին, Հանձին պարոն Նիկողայ Քոչյանին: Ես Հիշում եմ նաև քո այցելությունը Սուրբ Էջմիածին: Այն ժամանակ շատ մոտիկից չէի ճանաչում քեզ, բայց, այստեղ գալով և եզնիկ սրբազանի գրավոր նամակը ստանալով, իմացա, թե որքան

ծառայություններ եք դուք մատուցում մեր ժողովրդին: Դուք Շահումյանում կառուցել եք Սուրբ Էջմիածին անվամբ եկեղեցին: Այսօր, ի գնահատություն Ձեր թեմական ծառայության և ի գնահատություն Ձեր մեծ բարերարության, «Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ» շքանշանով զարգարում եմ քո կուրծքը, որպեսզի դու Հայրտ լինես և գիտակից, որ եկեղեցին երբեք չի մոռանա իր բարերարներին (տե՛ս էջ 8):

Այստեղ եմ հրավիրում պարոն Լեոնիդ Մատուրյանին: Պարոն Լեոնիդ, դու ամենաերիտասարդն ես: Երբ դու եկար և այցելեցիր ինձ Էջմիածին, ես տեսա, թե դու ինչպե՛ս էիր նվիրված այս գաղութին, և երեկ Կուրգանինսկում ես անձամբ տեսա նոր եկեղեցին և նրա կողքին այն դպրոցը, որ կառուցել ես քո աշխատանքով, քո ընտանիքի հետ միասին: Եվ ես այսօր ցանկանում եմ, որպես եկեղեցաշեն բարերար, քո կուրծքը զարգարել «Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ» բարձրագույն կարգի շքանշանով: Աստված քեզ Հաջողություն տա և նորանոր բարերարություններ անես:

Միրելի եղբայրներ և քույրեր, մենք միայն նրանց չենք գնահատում, ովքեր նյութական մեծ նվիրատվություններ են կատարում, այլ նաև մշակութային կյանքին նվիրված անձնավորություններին: Եվ այսօր ձեր Առաջնորդի խնդրանքով և մեր Հավանության ուղում ենք երեք անձնավորությունների գնահատել, ովքեր իրենց գրչով, իրենց դաստիարակչական ճանապարհով, ուսուցչական պաշտոնով և իբրև արվեստագետ, գեղանկարիչ, բերել են իրենց տաղանդի սպասարկությունը, ծառայությունը մեր ժողովրդին: Հետևաբար այստեղ եմ հրավիրում Արմեն Գասպարյանին: Այսօր դու քո նկարչական արվեստով, եկեղեցու Համար քո գծած պատկերներով ժողովրդին և Աստծուն ես ծառայում և մեր Եկեղեցու ամենից մեծ երկու դեմքերի անունով՝ «Սուրբ Սահակ և Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանով քո կուրծքն եմ զարգարում, որպեսզի զգաս Եկեղեցու սերը քո Հանդես (տե՛ս էջ 14):

Վարդան Կուկույան, ես իմացել եմ, թե դու ինչպես ես նվիրված Հայ գրին, Հայ գրքին, մշակութին: Դու արժանի ես «Ս. Սահակ-Ս. Մեսրոպ» շքանշանին՝ որպես մշակութի սպասավոր այս մեր տարածաշրջանում (տե՛ս էջ 13):

Երրորդ անձը ևս ունենք, որ դժբախտաբար այստեղ չէ, անհանգստության պատճառով հիվանդանոցում է: Նա Վիկտոր Հակոբյանն է, որ Մինվոգիի մեջ պատմական գիտությունների թեկնածու է, դոցենտ և «Խաչքար» թերթի խմբագիրը, տարիներ ի վեր իր գրի սպասարկությունն է բերում: Ես Հանձնում եմ «Ս. Սահակ-Ս. Մեսրոպ» շքանշանը Եզնիկ սրբազանին, որ նրան փոխանցի իմ առողջության մաղթանքների հետ միասին (տե՛ս էջ 12):

Վերջինը այստեղ ցանկանում եմ պատվել Բեգլար Աղամիրյանին՝ Սոցիոց: Առաջին անգամն է, որ տեսնում եմ քեզ և այն, ինչ որ լսեցի քո մասին, որ դու Շահումյանի Ս. Էջմիածին եկեղեցին, Կարսնոսրի Սուրբ Հովհաննես և Տուսպսի Ս. Սարգիս եկեղեցին և այլ եկեղեցիներ զարգարել ես քո ճարտարապետական տաղանդով: Այսօր «Ս. Ներսես Շնորհալի» շքանշանն եմ Հանձնում քեզ. քո երիտասարդությունը քեզ նոր պարտավորությունների տակ է գնում: Մեր նշանավոր բանաստեղծ Հովհաննես Թումանյանը ասել է. «Մահը մերն է, մենք՝ մահինը, մարդու գործն է միշտ անմահ»: Թող այս գործը լինի անմահ մեր ժողովրդի Համար:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՌՈՒՍԱԿԱՆ Ս. ԿԱՏԱՐԻՆԵ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այցելության վերջին օրը, սեպտեմբերի 5-ին, առավոտյան ժամը 10.00-ին, Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր շքախմբով այցելեց Կրասնոդարի Սուրբ Կատարինե ռուսական Մայր Եկեղեցի, ուր նրանց հանդիսավորությամբ ու շուքով դիմավորեցին Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու Կրասնոդարի և Նովոռոսիյսկի թեմի առաջնորդ Իսիդոր արքեպիսկոպոսն իր շքախմբով, հոգևորականաց դասը, ինչպես նաև հավատացյալ ժողովուրդը:

Եկեղեցու հոգևոր և դպրաց դասերը, շարականների երգեցողությամբ, Հայոց Հայրապետին առաջնորդեցին դեպի Ավագ հորան:

Կատարվեց առավոտյան ժամերգություն, որից հետո հայերեն և ռուսերեն լեզուներով կանոնական աղոթք առաքվեց առ Բարձրյայն Աստված:

Այնուհետև Հայոց Հայրապետին բարիգալստյան և ջերմ սիրո խոսքեր ասաց Իսիդոր արքեպիսկոպոսը, ուրախություն հայտնեց տվյալ պատմական պահի համար, որ նաև Վոյգ ժողովուրդների ու Եկեղեցիների դարավոր բարեկամության լավագույն դրսևորումը նկատվեց: Իր խոսքի վերջում առաջնորդ արքեպիսկոպոսը Հայոց Հայրապետին նվիրեց մի սրբապատկեր:

Իր խորին երախտիքը հայտնելով եղբայրական սիրո այդքան ջերմ դրսևորման առիթով, Գարեգին Ա Կաթողիկոսը նշեց, որ այս հանդիպումը շատ երկար է հիշելու: Ապա իր հերթին Իսիդոր արքեպիսկոպոսին նվիրեց հայկական մի սրբապատկեր:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԿՈՒԲԱՆԻ ԿԱԶԱԿՆԵՐԻ ԶՈՐԲԻ ԲԱՆԱԿԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՇՏԱԲ

Նույն օրը, ժամը 11.00-ին, Նորին Սուրբ Օծությունն իր շքախմբով այցելեց Կուբանի կապակային զորքի բանակային ընդհանուր շտաբ, ուր բարձրաստիճան հյուրերին դիմավորեցին կապակների զորաշարքերը, զորքի փոխատման, շտաբի պետ գնդապետ Յուրի Գավրիլենկոյի գլխավորությամբ:

Այստեղ նորին Սրբությունը շրջեց տարածքում, ժանդարացավ շտաբի աշխատանքներին, կապակների առօրյային, նիստ ու կացին:

Նիստերի ընդհանուր սրահում, պաշտոնական ընդունելության ժամանակ, Հայոց Հայրապետը ժանդարացավ նաև ղեկավարության հետ, միաժամանակ խոսվեց հայերի ու կապակների փոխհարաբերություններին, երկրամասում տիրող ներկա իրավիճակին առնչվող մի շարք կարևոր հարցերի մասին: Ապա երկուստեք փոխանակվեցին պաշտոնական ուղերձներ և հուշանվերներ:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԿՐԱՍՆՈՂԱՐԻ ԵՐԿՐԱՄԱՍԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ժամը 11.30-ին Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն այցելեց Կրասնոդարի երկրամասի կառավարություն, հանդիպում ունեցավ փոխնահանգապետ Վլադիմիր Աֆանասևիչ Մելնիկովի հետ:

Նախանգապետարանի ընդունելությունների սրահում տեղի ունեցավ պաշտոնական ընդունելություն, որին ներկա էին երկրամասի Դումայի անդամները, պետական բարձրաստիճան այրեր, հոգևորականաց դասի և հայ համայնքի ներկայացուցիչներ:

Փոխնահանգապետ Մելնիկովը նախ ցավ հայտնեց, որ նախանգապետը բացակայում է քաղաքից՝ Մոսկվա մեկնած լինելով, ապա բարձր գնահատեց Վեհափառ Հայրապետի այցելությունը Կրասնոդարի երկրամաս և նշեց, որ այն կնպաստի տարածաշրջանում առկա որոշ խնդիրների խաղաղ հանգուցալուծմանը:

Իր պատասխան խոսքում Վեհափառ Հայրապետը հավաստիացրեց, որ հայ ժողովրդի վավակները որտեղ էլ ապրելիս լինեն, միշտ դրական, կառուցողական դեր են կատարում: Նա բարձր գնահատեց հայկական համայնքի Կրասնոդարի երկրամասում ծավալած շինարարական գործունեությունը:

Հանդիպման վերջում, պաշտոնական ուղերձների փոխանակումից հետո, երկուստեք փոխանակվեցին նաև հուշանվերներ:

ՄԵԿԵՆՈՒՄ ԴԵՊԻ ԿՐԱՍՆՈԴԱՐԻ ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆ, ԾԵՊԱԶՐՈՒՅՑ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ

Հետկեսօրին, ժամը 13.00-ին, Նորին Սուրբ Օծություն Գարեգին Ա Սմենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր շքախմբով ուղղվեց դեպի Կրասնոդարի օդանավակայան:

Այստեղ, բարձրաստիճան հյուրերի սպասարահում, տեղի ունեցավ հակիրճ ձեպակերույց, հրնթացս որի Նորին Սրբությունը լրագրողներին ասաց, որ առաջին անգամն է այցելում Հարավային Ռուսաստանի հայոց թեմ: Ճանաչելով տեղաբնակ հայերին, ինքն իրեն երջանիկ է պգում՝ նրանց հոգիներում տեսնելով քրիստոնեական հավատքի վերածաղկումն ու հայության քաղաքացիական վեհ գիտակցումը:

Խոսելով իր ապրումների ու պացածի մասին, Գարեգին Ա Կաթողիկոսն առանձնակի շեշտեց.

«Մայր Հողից, մեր Հայաստան աշխարհից եթե տեսնեն այսպիսի ժողովուրդ, Հավատարիմ իր անցյալին, նվիրված իր ներկային, ապագայի Հեռանկար ունեցող ժողովուրդ, անտարբեր չեն մնա:

Ես խոստովանում եմ, որ երբ վերադառնամ, այլևս այն նույն անձը չեմ լինի, ինչ մեկ շաբաթ առաջ էի: Դրա Համար ես նախ ուզում եմ իմ գնահատանքի խոսքն ուղղել բոլոր նրանց, ովքեր այդ մի քանի օրերը արժեցրին, իմաստ տվեցին մեր այցելությանը: Կյանքի երկու մակարդակ կա: Առաջին՝ ապրում ես՝ ապրելու Համար: Երկրորդ՝ ապրում ես՝ մի բան անելու Համար, որ երբ դու դադարես ապրելուց, այն մնա, քեզ անմահացնի: Այս է կյանքը մեր բմբունամբ:

Այնպես եմ ինձ զգում, որ ասես մի նոր, բոլորովին նոր շրջան ենք ապրում, որ բացվել է Հայ ժողովրդի, ռուս ժողովրդի, ինչպես նաև Դաշնային Ռուսաստանի ամբողջ տարածքում բնակվող մյուս ազգերի Համար: Թող այս նոր շրջանը լինի մի այնպիսի շրջան, որ դալիք սերունդները մեզ օրհնեն, այլ ոչ թե անիծեն»:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ «ԶՎԱՐԹՆՈՑ» ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՑԱՆ

Սեպտեմբերի 5-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, ավարտելով իր ութօրյա անդրանիկ հովվապետական, հայրապետական այցելությունը Հարավային Ռուսաստանի հայոց թեմ, վերադարձավ Մայր Հայրենիք՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին:

Օդանավը «Զվարթնոց» օդանավակայանում վայրէջք կատարեց Երևանի ժամանակով ժամը 16.30-ին:

Նորին Սրբությանը դիմավորելու էին եկել Մայր Աթոռի միաբանները, բարձրաստիճան պաշտոնյաներ:

ԳՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՂՈԹՔ ՄԱՅՐ ՏԱԾԱՐՈՒՄ

«Զվարթնոց» օդանավակայանից Գարեգին Ա Կաթողիկոսը և իրեն ուղեկցող շքախումբն ավտոմեքենաների շարապույնով ուղևորվեց դեպի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին:

Չանգերի դողանքներով և «Հրաշափառ»-ի երգեցողությամբ մուտք գործելով Մայր Տաճար, Նորին Սրբությունն Իջման Սուրբ Սեդանի առջև իր գոհաբանական աղոթքն առաքեց առ Ամենակարող Աստված, ապա ողջունեց ներկաներին և համառոտակի մանրամասնեց իր այցելության օրերի հիշարժան իրադարձությունները:

Առավել կարևոր ու հիշարժան էր Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա Վեհափառ Հայրապետի հովվապետական այս այցելությունը, քանզի յոթ օրերի ընթացքում Հարավային Ռուսաստանի հայոց թեմի տարածքում օծվեցին հավատի երեք նորակառույց տներ, որը հայոց ազգի և Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու ծաղկման ու վերապարթոնքի մի աննախադեպ դրսևորումն է, Հայոց Հայրապետի բառերով իսկ ասած՝ «մեր Հավատի Հովտում ծաղկուն գարուն է, իսկ ամեն մի նորածն Հավատի տուն՝ ծաղկափթիթ մի ծառ այդ Հովտում»:

ՄԱՐԻԱՄ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
ԱՐՄԵՆ ՍԱՐԿԱՎԱԳ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ